

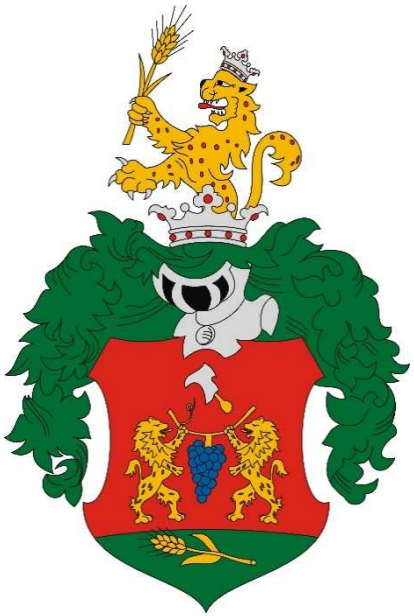
GYŐRÚJBARÁT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Győrújbarát Község Képviselő-testülete
26/2018. (III. 20.) önkormányzati határozatának melléklete

GYŐRÚJBARÁT

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS 2
2. GYŐRÚJBARÁT BEMUTATÁSA 2
3. ÖRÖKSÉGÜNK 2
A település története 2
Településszerkezeti fejlődés 2
Épített örökség 2
Természeti örökség 2
4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK 2
TELEPÜLÉSKÖZPONT 2
HAGYOMÁNYOS SÍKFEKVÉSŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK 2
HAGYOMÁNYOS DOMBOS FEKVÉSŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK 2
LAKÓPARKOK 2
HÉTVÉGIHÁZAS TERÜLETEK, MEZŐGAZDASÁGI KERTEK 2
GAZDASÁGI TERÜLETEK 2
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT EGYÉB TERÜLETEK 2
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT VÉDETT TERÜLETEK 2
5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ 2
TELEPÍTÉS 2
MAGASSÁG 2
TETŐHAJLÁSSZÖG 2
TETŐFORMA 2
TEREPALAKÍTÁS 2
ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK) 2
KERÍTÉS 2
TORNÁCOK, ELŐTETŐK 2
AJTÓK, ABLAKOK 2
HOMLOKZATKÉPZÉS 2
RÉSZLETEK 2
RÉZSÜK, TÁMFALAK 2
6. MAI JÓ PÉLDÁK 2
7. UTCÁK, TEREK 2
8. HIRDETÉSEK, REKLÁMOK 2
IMPRESSZUM 2

1. BEVEZETÉS

Az építészetet szokás megfagyott zeneként emlegetni. És valóban nagyon sok hasonlóságot találhatunk egy zenemű, és az építészet között. Az építészet sokszínűségét a változatos utcák, terek, épületek sokasága adja, mint egy zenekarban a sokféle hangszer: vonósok, fúvósok, ütős hangszerek.
Ugyanakkor, ha ezek egymásra tekintet nélkül zenélnek, lehet külön-külön még szép dallam is, amit játszanak, az összkép hamis.
Ugyanígy a házak is lehetnek eltérőek egymástól, más rendeltetésűek, de ha nincsenek tekintettel egymásra, zavaros, élhetetlen környezetet alakítanak ki.

A kézikönyv segítség kíván lenni: a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel tárja fel az épített környezet szépségeit.
Bevezeti az olvasót az építészeti értékek tárházába, hogy olyan házat tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, és a település képéhez illeszkedik, azt ízléssel viszi tovább.

Az ajánlások nem tekinthetők kötelező jellegűnek, a céljuk nem a tervezési szabadság megkurtítása, uniformizálása, hanem éppen a valós értékek megismertetése, a sokféle izgalmas lehetőség feltárása. Az unalomig másolt, giccses, sokszor import klónok helyett a település karakteréhez illeszkedő választási lehetőségek bemutatása, a nem diktált, hanem valódi szabadság megismertetése.

A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni, ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik. Ezért, ha újabb szép ház születik, az bekerülhet, sőt be is kell, hogy kerüljön a könyvbe, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője, tervezője, kivitelezője és a település egyaránt.
Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van környezetével, szomszédaival, településével. Valódi gyümölcse pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást megismerik, szeretik és békében élnek egymással. Igaz ez az emberi kapcsolatoktól a zenén át egészen épített környezetünkig.

2. GYŐRÚJBARÁT BEMUTATÁSA

Győrújbarát Győrtől délre, a Sokorói dombvidék ravazd-csanaki vonulatának északi végén helyezkedik el. Nagyszerű természeti adottságai mindig is vonzóvá tették a térséget úgy a betelepülők, mint a kirándulók számára. A falu határát ősidők óta érintették a Veszprémbe, Székesfehérvárra, vagy éppen Pápa felé vezető utak, és mostanra – az M1-es autópálya megépülésével – Győrújbarát már szinte minden irányból könnyen elérhetővé vált.

Győr-Ménfőcsanakkal és Nyúllal egybeépült településláncot alkot.

Győrújbarát népességszáma 6650 fő, mellyel sok kisvárost is megelőzve Győr-Moson-Sopron megye hatodik legnagyobb népességű települése, és egyben a legnagyobb községe.

Győr közvetlen agglomerációs körzetéhez tartozik, életében meghatározó Győr szomszédsága, fejlődése, a győrújbaráti lakosság nagyrészét is eltartó ereje.

Győrújbarát a Pannonhalmi dombság települése, a még meglévő természeti értékeivel, a szőlő- és gyümölcskultúra maradékával és lehetőségeivel. A domboldalak mikroklímája kiválóan alkalmas szőlő- és gyümölcstermesztésre. A madárvilág nagy fajgazdagságban képviselteti magát. A környék vonzerejét csak növeli, hogy minden irányba kedvező kilátást biztosít a Győri-medencére.

Fotó: Facebook Győrújbarát csoport: Galambos Tamás

Az agrárgazdálkodók a területen kiváló minőségű gyümölcsöt, szőlőt, a sík területen élők jó minőségű gabonát termesztenek.
A település pincekultúrája az elmúlt évtizedekben folyamatosan fejlődött, a borászok hangulatos pincékben, finom, jó minőségű borokkal várják a borturistákat, kirándulókat. A falu dűlőinek homokos, helyenként agyagos-homokos talaja kiváló feltételeket teremtett a szőlőtelepítéshez. Helyben, a működő borászatok vendégfogadásán túl, sportlétesítmények, panziók, vendéglők is igyekeznek csalogatni a turistákat.
Magyarország egyik legkisebb, ám nagy múltú, Győrhöz közeli Pannonhalmi Borvidékhez tartozó községben több jó nevű szőlészet és borászat működik (Babarczi Szőlőbirtok és Pince, Deé Családi Pincészet, Ács György Pincészete, Pécsinger Szőlőbirtok, Rozmaring Pince)
2008 óta a Győrújbarát Pincekultúra Egyesület tömöríti egységes szervezetbe a győrújbaráti Szűk Horgas illetve a közeli Józan Völgy bortermelőit. Tagjainak többsége több száz éves falba vájt kis pincékben készíti el évről-évre a borait, a kézműves borkészítés módszereinek alkalmazásával.

Fotó: www.babarczipince.hu

Fotó: www.paperdo.hu

3. ÖRÖKSÉGÜNK

A település története

Az első írásos emlékek (13. század) az ide tartozó falvak és hegyek együttesét Barath néven említik.
Győrújbarát négy, korábban különálló településből tevődött össze. Ezek története kisebb-nagyobb eltérésekkel hasonlónak mondható. Egyaránt osztoztak a Sokorói-dombvidékre jellemző településtörténeti hagyományokban: úgy mint a dombok tövében, részint síkabb területen kialakult falui rész, továbbá a hegyi, mindenekelőtt szőlőhegyi rész kialakulásában. A mai Győrújbarátra duplán érvényes ez azért is, mivel a dombság középső, egyben leghosszabb vonulatának mindkét völgyére (a pannonhalmira és a tényőire) egyaránt érvényes kiterjedése van. Településrészei: Kisbarátfalu, Kisbaráthegy, Nagybarátfalu, Nagybaráthegy. 1969-ben Kisbarát és Nagybarát községeket Győrújbarát néven egyesítették. A falu 1984-től Győr megyei város körzetéhez került. 1990 óta Győr-Moson-Sopron megyei település, egyben önálló önkormányzatot alakított.

A község ősidők óta lakott hely volt, amit a Kisbarát határában talált Hallstatt-korabeli tokos véső és a neolitikumból származó szintén itt talált kézi eszközök tanúsítanak. Önállóságát az úrbéri egyezség megkötésekor, 1261-ben nyerte el.

Nagybarát 1387-ben a gesztesi vár tartozéka és Zsigmond királytól Kanizsay István kapta meg. Az adományt Mária magyar királynő megerősítette azzal, hogy a falu másik részét a győri káptalan birtokának nyilvánította. Utána sok ízben váltott gazdát a település. 1549-ben feldúlja a török. 1748-ban a nyúli anyaegyházhoz tartozó filiaként említik, jó állapotban lévő templomával.

Archív felvétel Nagybaráthegyről

A 18. század folyamán szlovák telepesek jöttek a faluba. Kisbarátfalu először 1261-ben szerepel különálló községként. Lakói a győri káptalan és Imre nádor udvarnokai voltak. Későbbi birtokosai többször változtak. 1331-ben a Baráthy család engedélyezett a hegyen szőlőültetést. A települést 1549-ben a törökök feldúlták. 1611-ben a falu a töröknek behódolt, 1619-ben puszta helyként szerepel. Ennek emlékét őrzi a Pusztafalu név, ami a falurész domb menti középső területe.

Ekkoriban alakulhatott ki a hegyközség, ugyanis a lakosság a többszöri dúlások miatt a dombon lévő présházakba és pincékbe menekülhetett.

A 18. század elején szlovákokat és németeket telepítettek ide. Gyors fejlődést követően, 1748-ban már anyaegyházként említik 1737-ben épült templommal, amelynek Csanakon és Ménfőn volt filiája.

A török uralom után sem köszöntött béke a falura. Megsínylette a kuruc-labanc háborút, a franciák támadását, az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hadi eseményeit, az első és második világháborút.

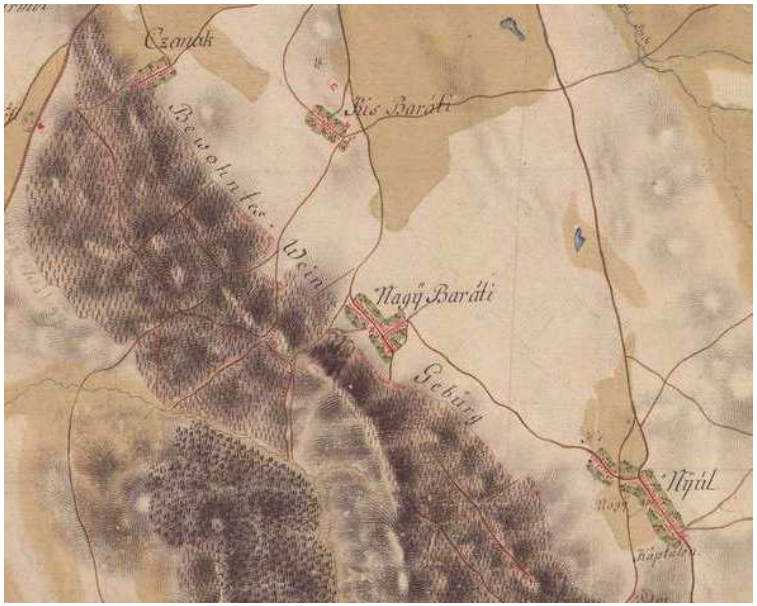

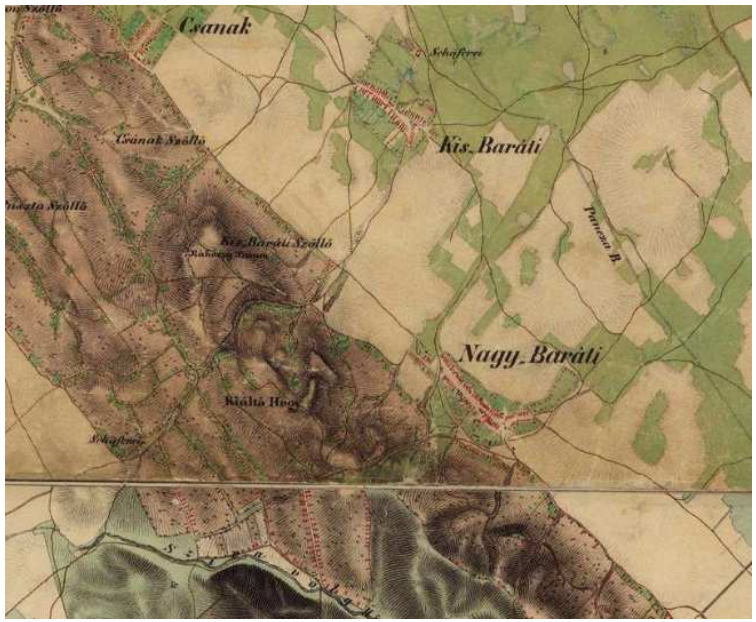
Településszerkezeti fejlődés

Hogy mikor jött létre ez a falu, midőn érkeztek ide az első emberek? Nem tudjuk pontosan. Az azonban elmondható, hogy a mai Győrújbarát területén közel ezer esztendeje megtelepedtek őseink, a magyarok.

A környező síkságon legelő, az állatok itatásához, a halászathoz folyó, forrás is volt itt bőséggel. Jobbára, eme kedvező viszonyoknak tulajdonítható, hogy már jóval a magyarok idejövetele előtt is, embercsoportok telepedtek meg rövidebb-hosszabb időre ezen a vidéken. A háborúk járványok következtében a lakosság is többször kicserélődött, a település elnéptelenedett. Helyükre, más magyar területekről felkerekedő jobbágyok, valamint szláv és német telepesek érkeztek.

1. katonai felmérés (1763-1787)

2. katonai felmérés (1806-1869)

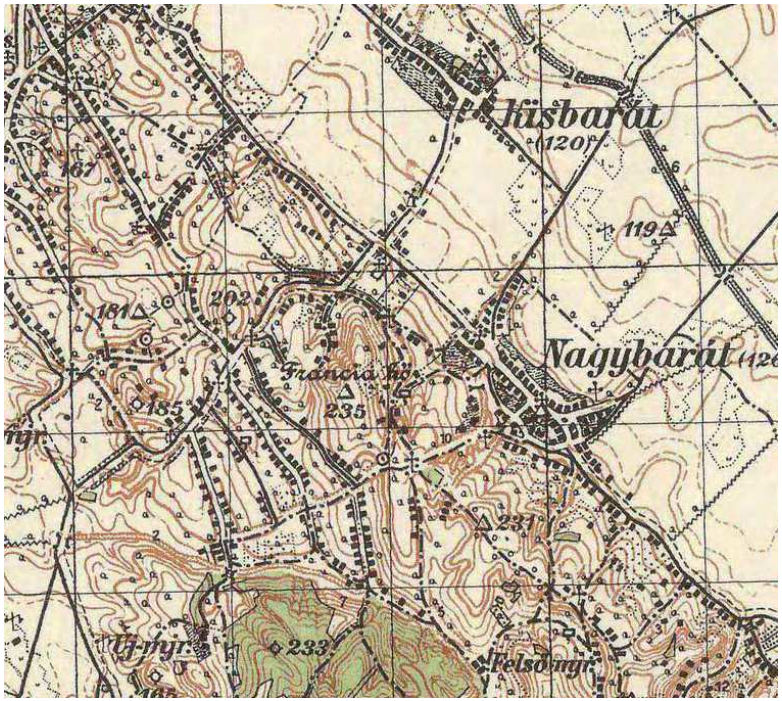
A török uralom helyébe az osztrák fennhatóság lépett.

Ez ellen szintén többször fellázadtak a magyarok. Győr és környéke úgy a Rákóczi szabadságharc, mint az 1848-as forradalom idején csaták színtere volt, s az átvonuló hadak a két Barátin is maradandó károkat okoztak, mint ahogy – a napóleoni háborúk idején – a közeli kismegyeri csatát is megsínylették az itt élők. A második katonai felmérés mutatja a korabeli állapotokat.

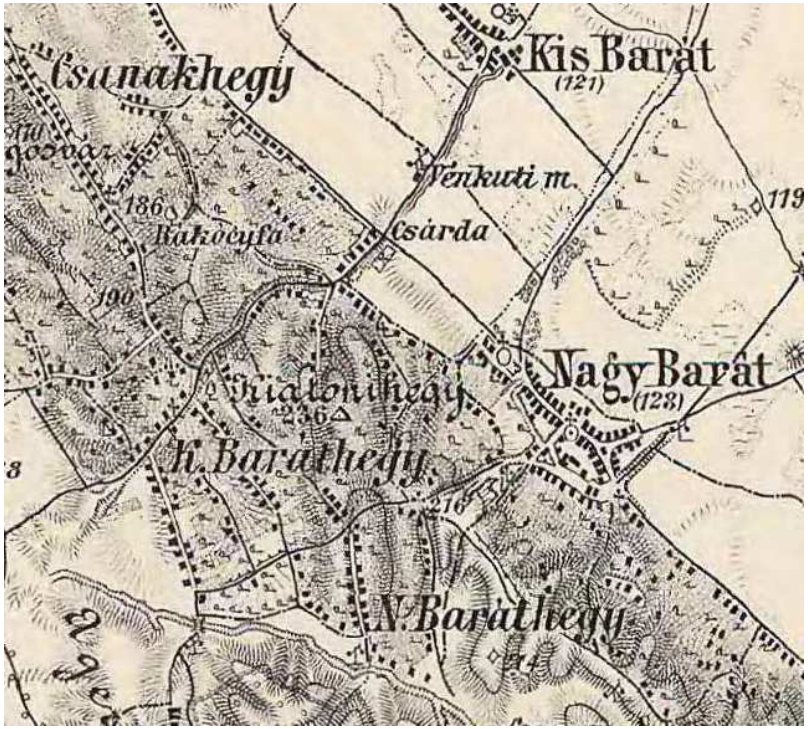
A teljességhez azonban hozzátartozik, hogy Győr közelsége eleinte az állat- és termény-kereskedelem, később a város iparosodása, a munkaalkalmak révén előnyt is jelentett a barátiak számára. Ugyanígy hasznát látta az 1960-as években elnéptelenedő Nagy- és Kisbaráthegy a városból kirajzó, az elhagyott domboldalakat birtokba vevő és megművelő víkendeseknek, majd a nyomukba lépő kiköltözőknek.

Ez a népességnövekedés a harmadik katonai felmérés térképén nyilvánvalóan megmutatkozik. Kezdenek az addig csak szőlőművelést kiszolgáló utak mellett megjelenni a lakóházak.

XIX. század utolsó harmadában egy filoxérának nevezett kártevő tönkretette a hegyvidéki, köztük a két Barátin lévő ültetvények zömét. A szőlőtermelés visszaszorulásával, az 1890-es évektől hegyek lakói elszegényedtek, sokan közülük kivándoroltak, mások elköltöztek. Az itt maradtak meghonosítottak a kipusztult tőkék helyén egy új növényt, a málnát. Ez utóbbiba fektetett sok munkának és a kétlakiságnak köszönhető a két Baráti 1945 utáni fejlődése.

Magyarország Katonai Felmérése (1941)

3. katonai felmérés (1869-1887)

Kezdetben csak egy Barát(i) létezett, később ebből lett Kisbarát és Nagybarát, majd Kisbaráthegy, Kisbarátfalu, Nagybaráthegy, Nagybarátfalu.

Ez a négyes faluszerkezet nyomaiban napjainkig megmaradt. Az apró falvak azonban szegényes adóbevételeikből nem bírták el a közigazgatási, oktatási terheket. Ezért 1940-ben Kisbaráthegy Kisbarátfaluval, Nagybaráthegy pedig Nagybarátfaluval egyesült. Majd 1969-ben Kisbarát és Nagybarát összevonására is sor került. Ezen időtől viseli az immár ismét egy község a Győrújbarát nevet.

Baráti településszerkezetének kialakulásában közrejátszottak a történelmi körülmények, Győr közelsége és az, hogy akadt olyan növény (a szőlő, illetve később a málna), amelybe szorgalmukkal, tudásukkal megkapaszkodhattak.

Az is nyomon követhető, hogy a falu fejlődéséhez hozzájárultak az egyes korszakokban betelepülők, akik új eszméket adtak hozzá a már meglévő értékekhez.

A korábbi négy településrész mára összenőtt, településszerkezetileg a „Falu" és a „Hegy" különíthető el, de az őslakos helyiek identitásában mai napig meghatározó szerepet tölt be lakóépületük, telkük helyének korábbi településneve.

Győrújbarát napjainkban

Épített örökség

A győrújbaráti településképi szempontból meghatározó műemléki értékek, építészeti értékek, településképi jellemzők

Műemlékek:

A kisbaráti római katolikus templom 1750 körül épült barokk stílusban. Főhomlokzata és tornya klasszicista, a 19. sz. első felében került kialakításra jelen formájában. A főoltár és a szószék barokk stílusú, a mellékoltárok és a szentélyrács rokokó, melyeket a 18. században hoztak létre.

A nagybaráti római katolikus templom 1792 körül épült késő barokk stílusban.

A nagybaráti evangélikus templom 1785 körül épült késő barokk stílusban. Oltárképét a győri evangélikus templom mintájára festették.

kisbaráti római katolikus templom

nagybaráti római katolikus templom

győrújbaráti evangélikus templom

Műemlék lakóház Felső-Erzsébet u.

Műemlék lakóház Arany J. utca

Műemlék népi lakóház a Fenyves utcában

Műemlék népi lakóház az Erzsébet utcában

A Nyugat-Dunántúl népi építészete a 18. században archaikus a központi vidékekhez képest. Ez olyan állapotot hozott létre, mely a gazdálkodás konzerválásával az építmények megjelenésére is hatással volt. A népi építészet képéhez ezért hozzá tartozik a települések szőlőhegyein lévő föld feletti pincekamrák, présházak, vagy éppenséggel pajták, istállók.

Ma is megtalálhatjuk több példáját a településen. Ezek közül több műemlék, illetve helyi védelmet élvező lakóépület.

Egy település arculatát erősen meghatározza, ha épített emlékekkel is rendelkezik. A népi lakóházak a múlt megbecsült emlékei. Győrújbaráton ezek az épületek a településen jellegzetes, háromosztatú, oromzatos jellegűek. Őrzik a környék népi értékeit, építészeti hagyományait.

Helyi egyedi védett értékek:

A település Helyi Építési Szabályzatában jelenleg harminckét épület, egy műtárgy, két hősi emlékmű, két szobor, és kilenc kereszt szerepel az egyedi védett értékek között.

A lakóépületek döntő többségben a népi építészet jellegzetes megnyilvánulásai, melyet a faluban a mai viszonyokhoz képest szép számmal lehet megtalálni. Állapotuk jól tükrözi a hozzáértő felújítást, és az állagmegőrzést. Csak elvétve találni felújításra váró népi építészetű lakóépületet a községben. Ezek értékmegóvása viszont fontos az építészeti múlt megőrzése tekintetében.

Említeni kell még a településen számos helyen előforduló keresztet, mely a település vallásosságát hivatott kiemelni.

kőkereszt az István utca végén

hősi emlékmű a Fő utcában

kőkereszt a Coop boltnál

fakereszt a Paperdő utcában

Régi általános iskola épülete a Fő utcában

I. és II. világháborús emlékmű

lakóház a Fő utcában

lakóház a Fő utcában

kereszt a Széchenyi körút 27.

kőkereszt Fő utcában

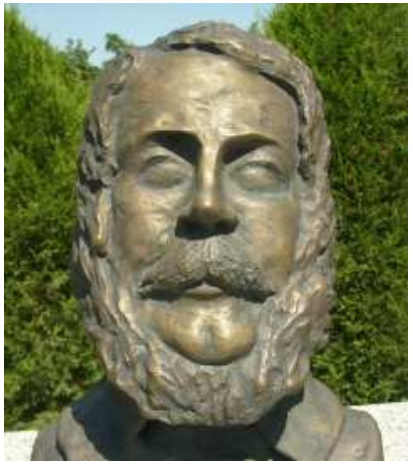
evangélikus harangláb

kőkereszt a Fő utcában

Rákóczi szobor Liszt F. utcában

Kossuth szobor a Kossuth utcában

Győrújbarát azon ritka községek egyike, ahol nagy számban maradt fenn nádtetős népi lakóház. Ezek egy része jelenleg is helyi védelem alatt áll.
A kézikönyvben a teljesség igénye nélkül mutatjuk be azokat a szép példákat, melyek közül, akár más is bekerülhetett volna a kézikönyvbe.
A „hegyi" településrészen a Kossuth Lajos utcában, az Arany János utcában és a Mélykút utcában is található olyan utcaszakasz, ahol eredeti formájában maradt fenn nádtetős népi lakóházakból álló utcaszakasz. Ezek a hatályos szabályozási terv szerint utcakép védelemben részesülnek.
Kiemelt feladat e népi építészeti örökség védelme és megőrzése, a jövő generációk számára.
A megőrzés és a védelem egyik országosan is hangsúlyozott formája a tájházak kialakítása, ahol eredeti állapotukban fennmaradva mutatható be a népi építészet mellett a lakáskultúra, a gazdálkodás és a mindennapi élet eszközei, berendezései. Győrújbarát Község önkormányzata is vásárolt az Arany János utcában egy népi lakóházat, ahol a közeljövőben tájház kialakítását tervezi.

Nádtetős népi lakóház az Arany János utcában

Ebben az épületben szándékozik az önkormányzat tájházat kialakítani. Az épület közvetlen szomszédjában található a fák által takart egyik nádtetős műemléki lakóház, mely jelenleg felújításra szorul, de felújítását követően az épületek az utcakép meghatározó elemeivé válhatnak.

Nádtetős népi lakóház a Paperdő utcában

Nádtetős népi lakóház a Vadkörte utcában

Nádtetős népi lakóház az Arany János utcában
(a tetőablak kialakítás valószínűleg utólagos, nem e tájra jellemző)

Nádtetős helyi védett népi lakóház a Mátyás körúton

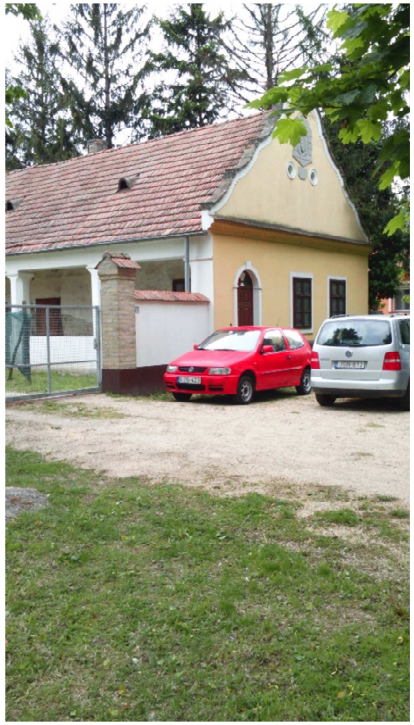

Nádtetős helyi védett népi lakóház és udvara az Arany János utca elején

Az ingatlan tulajdonosa a gondozott udvaron lévő melléképületek, pince kialakításnál is illeszkedett a meglévő lakóépület anyaghasználatához, gazdagítva az utcaképet. Közvetlen szomszédjában ugyancsak egy gyönyörűen felújított nádtetős lakóház áll. Az épületek és kertjük a környék színfoltja.

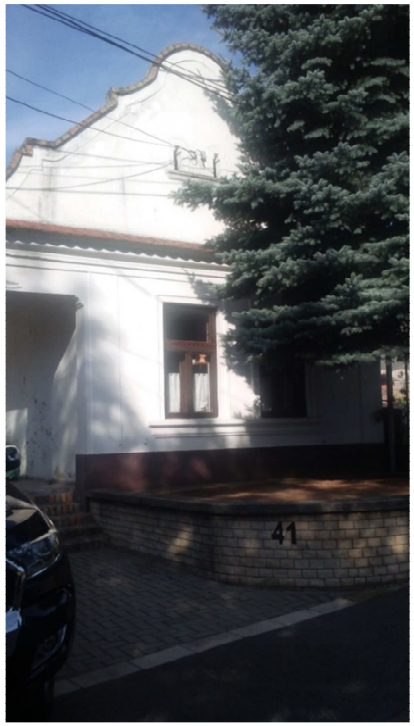
Arany János utcai utcakép nádtetős helyi védett népi lakóházzal, háttérben a védett erdőterületekkel

Lakóház a Fő utcában

Lakóház az István utcában

Lakóház a Zöld utcában

A jelentős számú nádtetős paraszthház mellett, melyek leginkább a hegyi részen maradtak fent, szép számmal találhatunk jól karbantartott parasztbarokk stílusban épített népi lakóház többnyire a falusi településrészen. Jó példa erre a Zöld utcában álló lakóház, vagy az István utcában álló lakóépület, vagy akár a Fő utcában álló ház.

Pincék, pincesorok

A községben hagyománya van a szőlőtermesztésnek, a dombra felfutó löszmélyutak, horgasok mentén több száz éves pincék sorakoznak.
Az elmúlt évtizedekben elindult a pincék felújítása, homlokzattal való kiépítése. A Szűk Horgas illetve a közeli Józan Völgy bortermelői több száz éves falba vájt gyakran elhanyagolt, vagy elhagyott kis pincék felújításába kezdtek, pinceépítések kezdődtek, egymás után nőttek ki a földből a szebbnél szebb boltívek és összesimuló homlokzatok. Mivel a pincesor szépsége a környező területek gondozottságától is függ, célként tűzte ki az időközben egyesületté kinőtt társaság a pincesor környezetének megóvását, rendezetté tételét. A pincesor kialakításnál a gazdák figyeltek az anyaghasználat megválasztásánál az egymáshoz való illeszkedéshez, ezáltal egységes megjelenésű, vendégcsalogató, látványos településelemmé vált.

A településen elszórtan is találhatók szépen felújított vagy új pincék, melyeknél a környezethez való illeszkedés szép példáját mutatják a képek. A jobb felső képen a Zöld utcában 2000-ben épített pince látható, természetes anyaghasználatával az utca dísze.

A bal felső oldali kép a Mélykút utcában található védett nádtetős pince. A tulajdonos az új lakóház építésekor a pinceépületet megtartotta és mögé építette a lakóházat.

A bal alsó képen a Mátyás körút tetején lévő pincesor vegyes képet mutat, itt a magas tetős kialakítású pince-hétvégi házak keverednek a boltíves pincehomlokzatokkal. A vegyes anyaghasználat ellenére is hangulatos, látványos, vendégcsalogató pincesor.

Természeti örökség

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatósága nagyszámú egyedi tájértéket tart számon a községben, melyek egy része épített érték, emellett jelentős számú természeti érték is található a nyilvántartásban. A nyilvántartott egyedi tájértékek zöme helyi egyedi védelem alatt is áll.

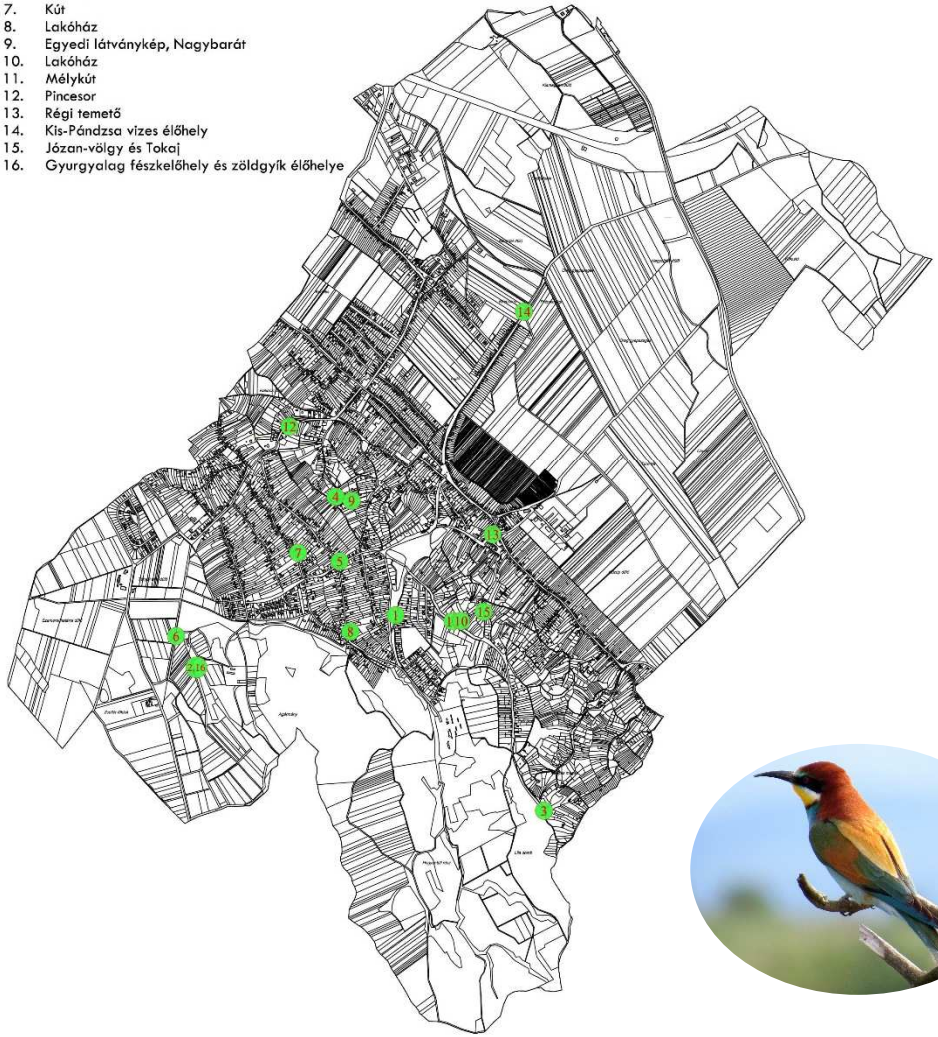

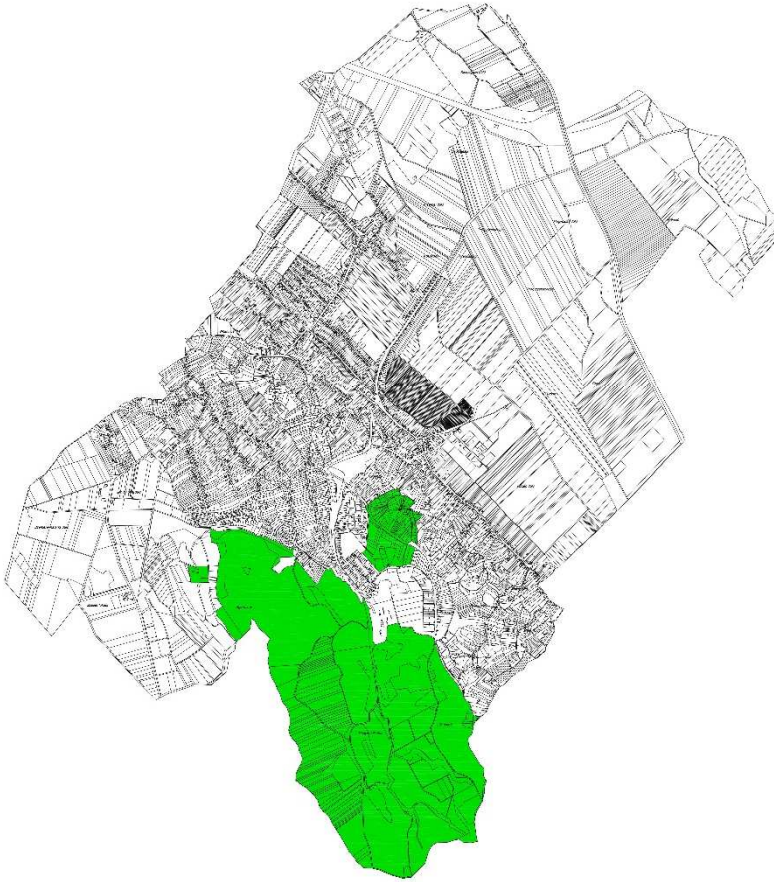
Egyedi tájértékek Győrújbarát községben

1. Gyurgyalagok által lakott löszfal
2. Löszfal
3. Kilátóhegy Francia kő
4. Kilátó, kilátópont
5. Harangláb
6. Határjelző erdősáv
7. Kút
8. Lakóház
9. Egyedi látványkép, Nagybarát
10. Lakóház
11. Mélykút
12. Pincesor
13. Régi temető
14. Kis-Pándzsa vizes élőhely
15. Józan-völgy és Tokaj
16. Gyurgyalag fészkelőhely és zöldgyík élőhelye

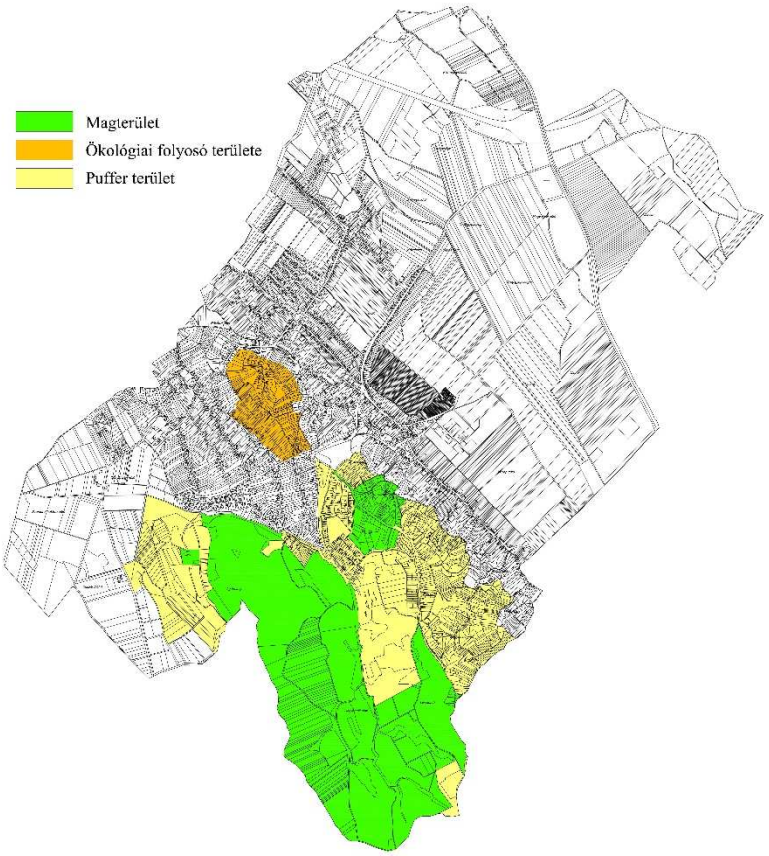

Győrújbarát közigazgatási területét az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004.(X.8.) Korm. rendeletben kihirdetett, az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről szóló 14/2010.(V.11.) KvVM rendelettel közzétett Natura 2000-es területek közül a HUFH20008_Pannonhalmi-dombság elnevezésű kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület érinti.

Natura 2000 kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek Győrújbarát községben

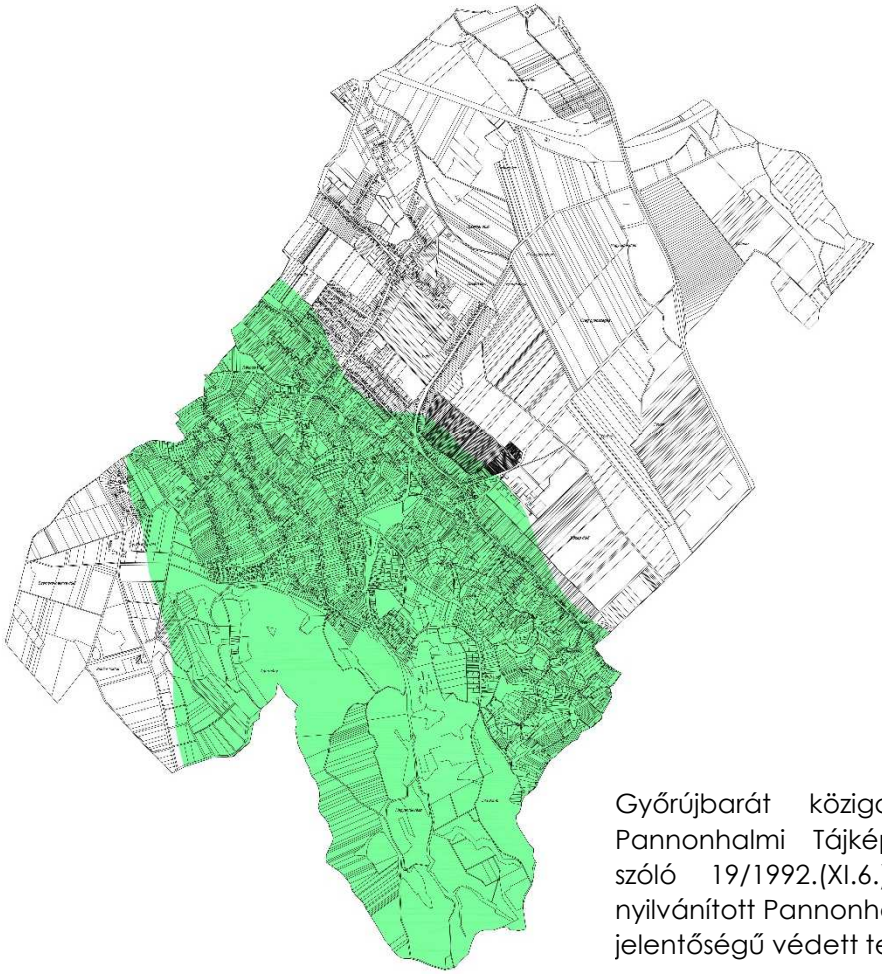

Országos ökológiai hálózat Győrújbarát községben

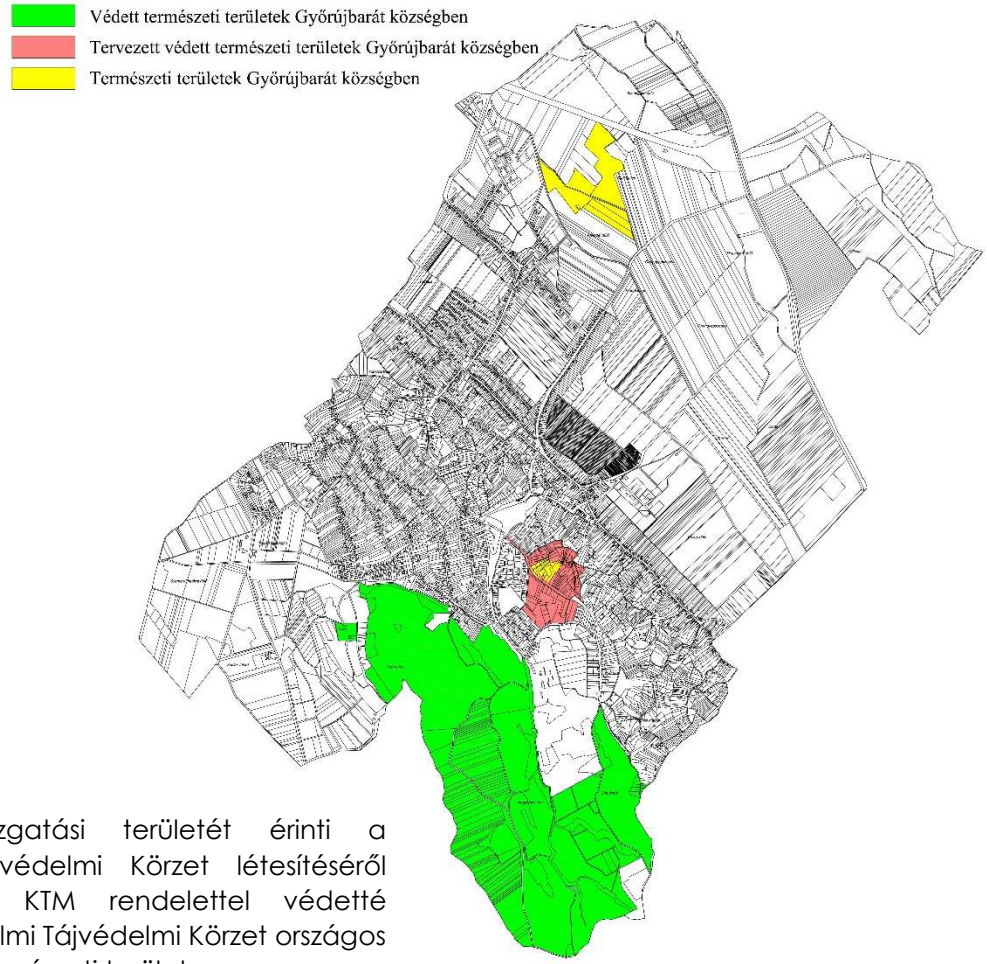

Győrújbarát közigazgatási területét az országos ökológiai hálózat övezetei közül a magterület, az ökológiai folyosó és a pufferterület övezetek megtalálhatók. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény tartalmazza az országos ökológiai hálózatra és annak övezeteire vonatkozó előírásokat.

Országos tájképvédelmi terület Győrújbarát községben

Természeti területek Győrújbarát községben

Győrújbarát közigazgatási területét érinti a Pannonhalmi Tájképvédelmi Körzet létesítéséről szóló 19/1992.(XI.6.) KTM rendelettel védetté nyilvánított Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet országos jelentőségű védett természeti terület.

A természeti területeken kiemelt figyelmet kell fordítani a tájkép, a természetes életközösségek (növénytársulások) és élőhelyek megóvására.

Fehérkereszt utca löszfal

Védett hárs a Fenyves utcában

Védett páfránylevelű fenyő a Vaskér utcában

A Sokoróban igen gyakoriak a lösz-mély utak. Nyúlhoz hasonlóan itt is megtalálható ez a jellegzetes tájképi elem, mely talajerózió által jött létre.

A további erózió megakadályozása és a víz erejének megzabolázása érdekében vízfogó műtárgy került kiépítésre, amit mint a tájra szintén jellemzően meghatározó karaktert, a helyi egyedileg védett értékek közé emeltek.

Helyi védelemben részesül a Fenyves utcai fakereszt melletti hárs és a Vaskér utcai páfránylevelű fenyő.

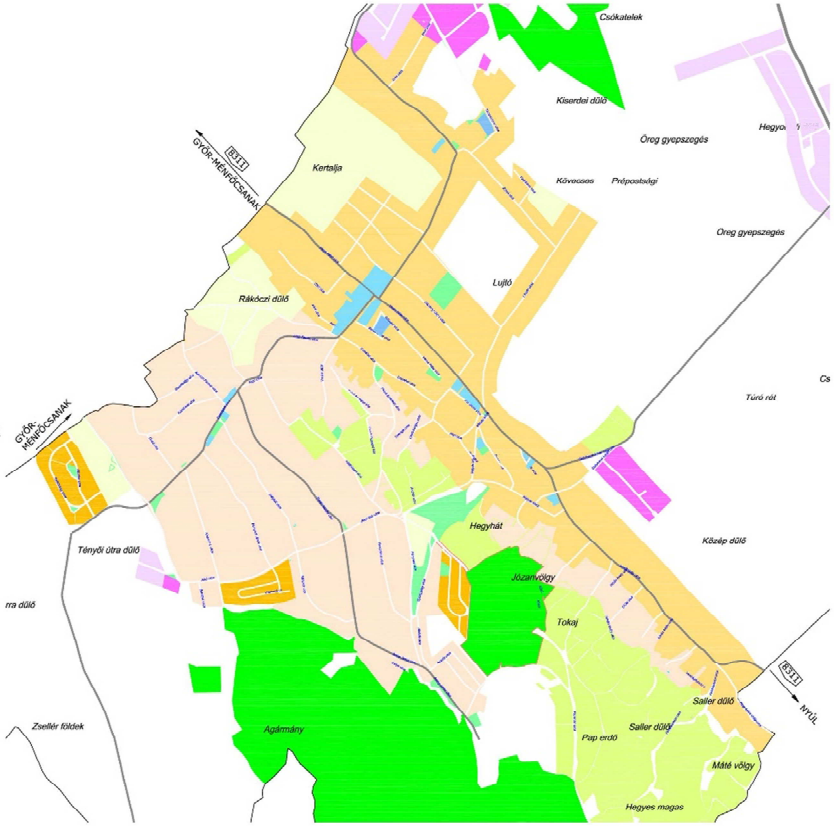
A gyurgyalag madarak a löszfalba vájt lyukakat használják fészkelő helynek.

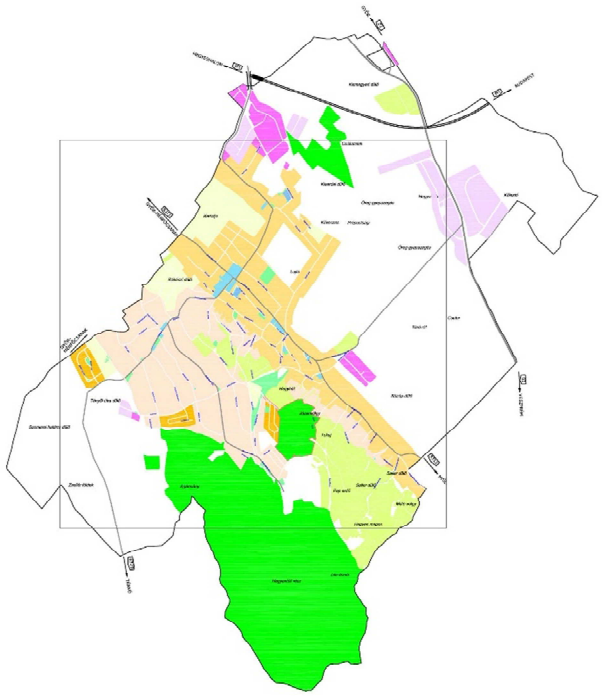
Gyurgyalagok fészkelő helye a Gyurgyalag utcában

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Jelmagyarázat

- Településközpont, intézmények területe
- Hagyományos síkfekvésű falusias lakóterületek
- Hagyományos dombos falusias lakóterület
- Lakóparkos kialakítású új lakóterület
- Hétvégiházas területek, mezőgazdasági kertek
- Tervezett lakóterületek
- Kialakult gazdasági területek
- Tervezett gazdasági területek
- Zöldterületek, rekreációs területek
- Beépítésre nem szánt egyéb területek
- Beépítésre nem szánt védett területek

A Dr. Timaffy László Művelődési Otthon és Önkormányzati Hivatal épülete

TELEPÜLÉSKÖZPONT

Győrújbarát község történelmi múltjának következményeként egy nagyobb településközponttal és több kisebb részközponttal rendelkezik. Tudatos fejlesztés eredményeként a község központja a Liszt Ferenc utca és Veres Péter utca keresztezésének környékén alakult ki. A nagy központ rendezett közterületeivel, gondozott növénytelepítéssel kisvárosias hangulat sugall. Itt található a község általános iskolája, az egyik négy csoporttal működő óvoda épület, posta, takarékszövetkezet, bölcsőde, a Csobolyó táncház és az önkormányzati hivatal épülete is. A központban épül jelenleg a település új egészségügyi központja. A központban két jó nevű étterem is működik, melyek rendezett kerttel rendelkeznek.

Az új modern Pipacs Étterem és Bedő Pékség épülete

A II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola épülete

A Csobolyó táncház épülete

A gyógyszertár épülete a Fő utcában

Az állatorvosi rendelő épülete a Fő utcában

A Takarék épülete a Liszt Ferenc utcában

Nagybaráti alközpont

Nagybarát településrészen fekvő részközpontban az elmúlt évben piactér került kialakításra. Nagyobb étterem, bolt is található a nagybaráti központban. Az önkormányzat tervei között szerepel e részközpontban a közlekedési csomópontok felülvizsgálata.

A község három óvoda épülete közül az egyik a három csoporttal működő Óvoda utcai intézmény is ezen a terület fekszik.

Az új nagybaráti kemence és közösségi építmény

A 2017-ben adományokból épített falukemence

Aranypatkó fogadó, amely egy korábbi lakóház hangulatos átalakításának eredménye

Volt étterem, jelenleg cukrászda

A volt nagybaráti iskola
Tervezett új funkciója falumúzeum és közösség ház

A Civil ház épülete

HAGYOMÁNYOS SÍKFEKVÉSŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

Győrújbarát község domborzati adottságait figyelembe véve elkülöníthető karakterűek a síkfekvésű és a dombos fekvésű lakóterületek. A síkfekvésű lakóterületek a Veres Péter utca és István utcától északra eső területek. Az épületek jellemzően egy lakásosak voltak a századfordulóig. Az utóbbi évtizedben a telekárak megnövekedésével gyakorivá vált a lakótelkeken az „ikerházas", a két lakóegységet magába foglaló lakóház építése. Ez több utca esetében már-már kertvárosias karakter megjelenését hozta magával.

Egységes karakterű utcakép a Fő utcában

Zrínyi utca utcakép

István utca utcakép

Új oromfalas épületek a Baróti utcában

A Kertalja lakóparkban jellemző méretű és tömegű épület

Saroktelken álló kétlakásos lakóház a Kertalja lakóparkban

A síkfekvésű lakóterületek között az 20. század végén alakították ki a helyiek között „Kertalja lakóparknak" nevezett utcasorokat. A lakóterület valójában szervesen kapcsolódik a község utcahálózatában, megjelenésében nem lakóparkos inkább modern, mai beépítésű lakóutcáknak nevezhető. Az épületek vegyes képet mutatnak, mégis karakterében egységet ad a területnek az építési vonal, a kerítések vonala és a rendezett kertek.

Csárdasor utcakép

a domb látképe a Kiáltó hegyi utcából

HAGYOMÁNYOS DOMBOS FEKVÉSŰ FALUSIAS LAKÓTERÜLETEK

A dombos településrészen az utcaképek megjelenése változatos. A történelmi településrész (Petőfi Sándor utca, Arany János utca, Mélykút utca, Hunyadi utca, Kossuth Lajos utca) nyomvonalai a szintvonalakat követve az 1800-as években alakult ki. Ekkor még jóval elszórtabb beépítés jellemezte a területet. A korabeli népi lakóházakból számtalan megtalálható ezekben az utcákban. A népi lakóházam mellett a múlt század közepén szokásos kockaházas beépítés is nagy számmal jelen van a hegyi részen is. A vegyes településképhez hozzájárult a 20. század végén indult folyamat, amikor Győrújbarát dombos részeinek intenzív beépítése kezdődött. A 20. század utolsó harmadától épített új, villaszerű házak túlzó méreteikkel néha erős kontrasztban állnak a népi lakóházakkal, kockaházakkal és erősen meghatározzák az utcaképet. A keskeny vagy mélyutak melletti területeinek beépítésének folyamata is a 20. század második felében indult meg. (pl. Vaskér utca, Felső-Erzsébet utca) Az ilyen utak melletti további lakóterületi fejlesztések megfontolandók!

A szabályozási szélességek több esetben történetileg szűkösen alakult ki, ami eredeti funkciókhoz – elszórt lakóépületek, kertek, pincék, esetleg hétvégi házak feltárása – még megfelelő volt, a lakóterületi forgalom levezetésére viszont már kevésbé alkalmas.

Megoldandó feladat a járdák kiépítése, melyet az önkormányzat is elsődleges feladatnak tart. Különösen fontos ez a buszközlekedéssel is érintett Petőfi utca – Arany János utca nyomvonalon.

Petőfi utca utcakép

a volt csárda épülete, jelenleg élelmiszerbolt

Hunyadi utcai lakóházak

Mélykút utca régi és újabb ház illeszkedik egymáshoz előtérben az egyik régi kút

LAKÓPARKOK

A település területén több területet lakóparkként emleget a köznyelv. Győrújbarát, melyet a rendszerváltozás körüli időkben már sokan „Győr Rózsakertje"-ként emlegettek egyre nagyobb vonzerőt jelentett a családi házakat építők számára, a kapós építési telkek fogytával, új lakóparkok is létesültek. A Kertalja lakóparknak nevezett Géza fejedelem utca, Árpád fejedelem utca, Hétvezér utca a településközpont közelében szervesen kapcsolódik a település utcarendszerébe, valójában új beépítésű lakóutcákról van szó nem lakóparkról.

A Villa-Baráth lakópark már valóban zártabb egységet alkot, önmagába visszaforduló körútjával. A házak, kertek egységes képet mutatnak. Az utcafásítás sajnos hiányzik a területen, melynek gátja a szűk szabályozási szélesség is. Ezt több helyen megtöri a háztulajdonosok által a kerítésre felfuttatott növényzet, mely követendő példa.

Villa-Baráth körút

Az Akác körút a Villa-Baráth körúthoz hasonlóan karakterében eltérő, különálló egységet alkot. A Hegyháti dűlő és a Fenyvesi dűlő közötti meredek domboldalán alakították ki a körutat a századforduló környékén. A terület a máig még nem épült be teljesen. A területen jellemzően egylakásos nagy tömegű tagolt lakóházak épültek vegyes sítusban. A modern minimál stílusú ház mellett, mediterrán sítusú házak, és hagyományos nyeregtetős épületek is jelen vannak a területen.

A Százszorszép Lakókert közvetlenül Győr-Ménfőcsanak határánál, a Tényőre vezető állami mellékút és a Szőlőkalja dűlő közötti lankás domboldalon került kialakításra 2007-ben. A terület beépítése folyamatos. A lakópark egyik részén a Bíborka utcában társasházas beépítés kezdődött az elmúlt években. Karakterében e területrész inkább kisvárosias jellegű, a folyamatosan növekedő lakosságot kiszolgáló szolgáltató egységek még nem jelentek meg. A Szőlővirág körúton jellemzően egy vagy kétlakásos lakóházak épülnek. A falusias lakóterületen az épületek egységes képet mutatnak, a mai kor igényeinek megfelelően a garázsok szinte mindenhol az utcafronti homlokzaton jelennek meg. A területet modern lakóépületek, rendezett zöldfelületek, modern kerítések jellemzik.

HÉTVÉGIHÁZAS TERÜLETEK, MEZŐGAZDASÁGI KERTEK

A zártkerti ingatlanok nagy részét a község szerkezeti terve mezőgazdasági kert területbe sorolja. Ezek a területek zömében szűk keresztmetszetű, gyakran mélyutak mellett fekvő kertek. Elmondhatjuk, hogy a „hétvégi telkek" és az ebből adódó betelepülések hagyománya sok száz éves e faluban, mégis meghatározó lett a huszadik század második felében a jómódú városi lakosságnál indult hullám, hogy a győrújbaráti kertek vagy a század elején még lakóutcaként működő területek (pl. Paperdő utca) egy részét hétvégiházas céllal megvásárolták. A nyugodt, szép, panorámás zöld környezetben gyümölcstárolóknak, épített épületek egy részét lakásként használják a tulajdonosok. Mivel ezeken a területeken a rendezési terv mindig is csak kicsi beépítési százalékot engedett, ezért gyakori lett a kis alapterületű, toronyszerű hatást nyújtó épületek megjelenése.

GAZDASÁGI TERÜLETEK

A község gazdasági területe a település belterületétől északra az autópályafelüljáró közelében alakult ki. A területen a gazdasági épületek vegyes képet mutatnak. Győr irányából a településszövet feltárulkozása a gazdasági területekkel valósul meg. Az állami út mellett javasolt a területek zöldsávval való takarása.
Tervezett gazdasági terület az M1-es autópálya 82-es főúti csomópontja mellett került kijelölésre. A területen egyelőre még mezőgazdasági tevékenység folyik, a tulajdonosok keresik a befektetőket. A terület beépítésénél a pannonhalmai látványvédelem szempontjait figyelembe kell venni.

A volt major területén alakult ki Győrújbarát másik nagyobb összefüggő gazdasági területe. A területen autóbontó, autószerviz, forgácsolt alkatrészek, szerszámok, gépegységek gyártásával foglalkozó gépipari vállalkozás működik. A gazdasági terület épületállományában vegyes képet mutat. Jellemzően hagyományos nyeregtetős gazdasági épületek állnak a területen.

Benzinkút a településkapunál a gazdasági terület mellett

A volt major területén lévő gazdasági terület épületei

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT EGYÉB TERÜLETEK

A beépítésre nem szánt egyéb területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken a jövőben nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány megjelenése. Győrújbarát beépítésre nem szánt területei zömében átlagos vagy jó minőségű szántóterületek, gyepek, legelők, melyek mezőgazdasági művelés alatt állnak.
A kialakult tájhasználat szervesen kapcsolódik a település történetéhez, történelméhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában, erősítésében. Ezeken a területeken nem cél kizárni egy-egy laza, szellős beépítésű gazdasági terület, major kialakítását. Fontos azonban, hogy a tájképben továbbra se ezek domináljanak.

BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT VÉDETT TERÜLETEK

A beépítésre nem szánt védett területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken tájképi szempontból jelentős területek. Ezek zömében a Pannonhalmi Tájvédelmi Körzet község területére eső területei, melyek általában erdőterületek, illetve zártkeretek.
Az eredeti erdőtakaró a gazdálkodás következtében jelentősen módosult, de az őshonos tölgyesek nagy rész túlélte a beavatkozásokat. Az erdőkben és a tisztásokon számos védett növény él, mint a tavaszi hérics, a nagyezerjófű, a tavaszi csillagvirág, az erdei ciklámen.
A gazdag és részletesebben fel nem sorolható flórát szerencsésen egészíti ki a védelemre szoruló állatvilág. Mindenekelőtt kiemelkedő jelentőségű a színes tollazatú gyurgyalag, amely a rovarvilágban gazdag mélyutak, horgok, löszfalak és szurdokok nevezetes madara. az emlősök közül a vadmacska legnagyobb számban e területen található.

Fotó: Facebook Győrújbarát csoport: Galambos Tamás

Fotó: Facebook Győrújbarát csoport: Galambos Tamás

5. ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

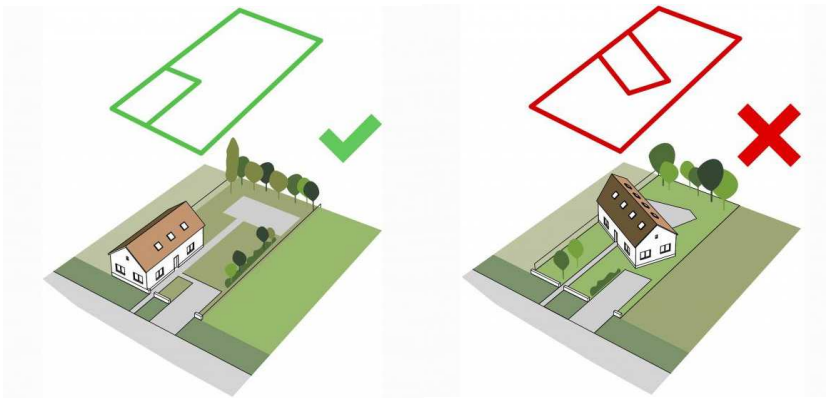
Arra a kérdésre, mitől szép egy lakóház nem lehet egy mondatban válaszolni. Neves építészek és filozófusok a különféle megközelítések ellenére egyetértenek azonban abban, hogy a közhiedelemmel ellentétben a szépség nem szubjektív, nem részrehajló. Szép az, ami érdek nélkül tetszik, mondja Kant. A szépség sokféle lehet. Borainkról sem mondhatjuk, hogy a vörösbor jó, a fehér nem. Tudva, hogy bizonyos alkalmakhoz, ételekhez jobban illik a vörös, mondhatjuk, hogy mi a rozét szeretjük. Ebben a fejezetben nem szeretnénk egyoldalúan állást foglalni, leszűkíteni a lehetőségeket. Viszont szeretnénk bemutatni, hogyan kerüljük el a legáltalánosabb hibákat, ne járjunk úgy, mint a borász, aki gyakorlatlanul túlkénezi borát.

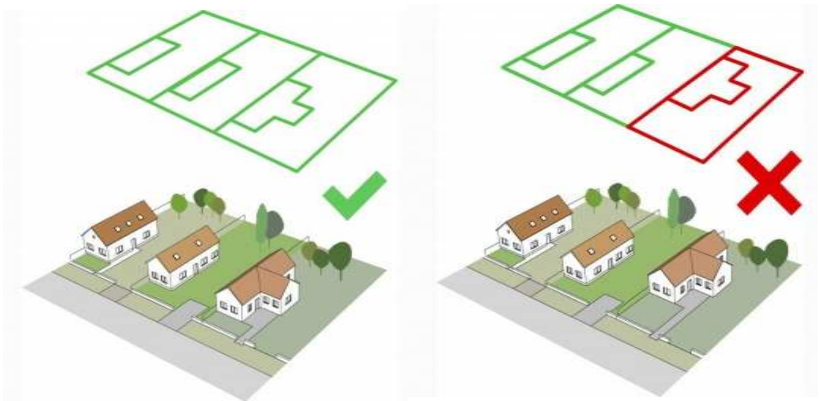

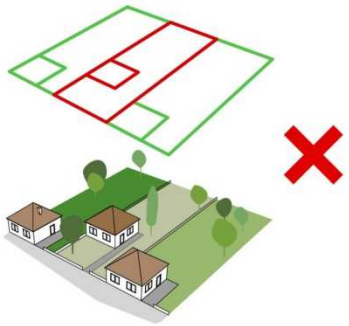

TELEPÍTÉS

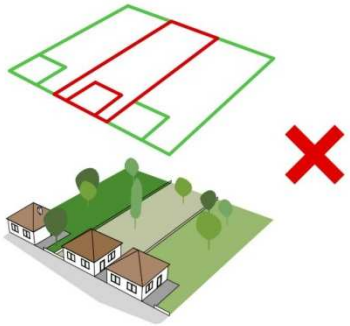
A településen a családi házak telepítése oldalhatáron álló, vagy szabadonálló, a telken belüli elhelyezkedése jellemzően az utcára merőleges rendszerű. A nem utcára merőlegesen telepített, indokolatlanul, nagy mértékben hátrahúzott családiház építése nem javasolt. A családi házak a telek oldalhatárán állnak (kivétel a Villa-Baráth körút, az Akác körút és a Kertalja lakópark, ahol jellemzően szabadonálló a telepítés), a ház mögött növényzettel határolva kialakítható a védett kert.

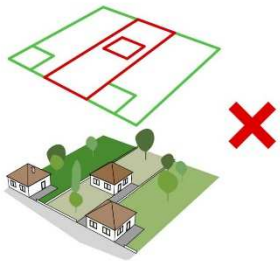

A településen néhány utcaszakasznál (leginkább a hegyi településrészen) a családiházak telepítése előkert nélküli, oldalhatáron álló. Új családi ház építése esetén a telepítést a telek oldalhatárára, előkert nélkül javasolt kialakítani.

MAGASSÁG

Győrújbaráton a családi házak magassága a Győrújbarátfalu településrészen közel azonos. Jellemzően a 80-as, 90-es években építettek többszintes családiházakat.
Győrújbaráthegy településrészen megfigyelhető a változatos, néhol túlzó építménymagasságú épületek megjelenése, mely a jövőben nem kívánatos.
A meglévő épületek közé épülő új házaknak illeszkedni kell környezetükhöz. A túl magas házak (a 20. század végétől a mai napig épülő lakóparkok kivételével, ahol jellemző a több szintes épültállomány) nem illeszkednek Győrújbarát kialakult utcaképeibe.

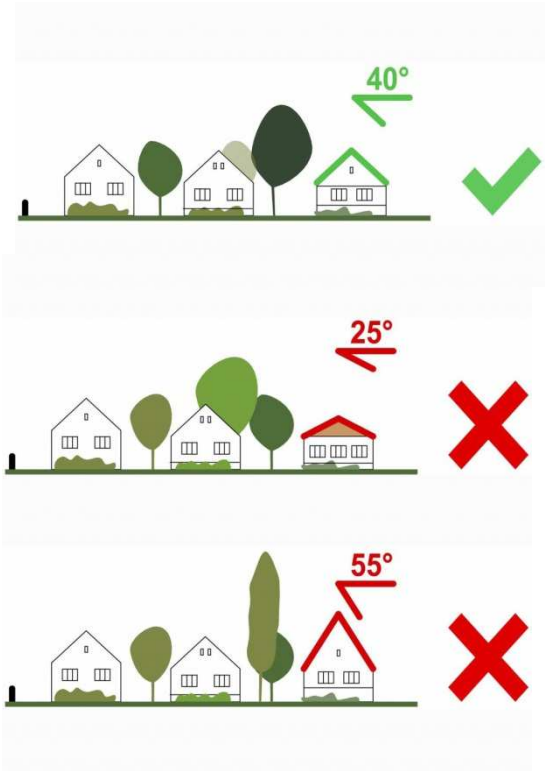

Az új épületek tetőformájának, magasságának megválasztásakor fokozott figyelemmel kell lenni a látványvédelemre! Ha építési telkünk a dombos településrészen van, az építménymagasság megválasztásánál figyelembe kell venni a Pannonhalmi látkép a sokorói völgy látványának védelmét. Ha nem sík telken építkezünk, az épületet lehetőség szerint az építési helyen belül úgy helyezzük el, hogy a domb sziluettjébe ne nyúljon be az épület!

TETŐHAJLÁSSZÖG

Győrújbaráton a családiházak tetőhajlásszöge közel azonos.

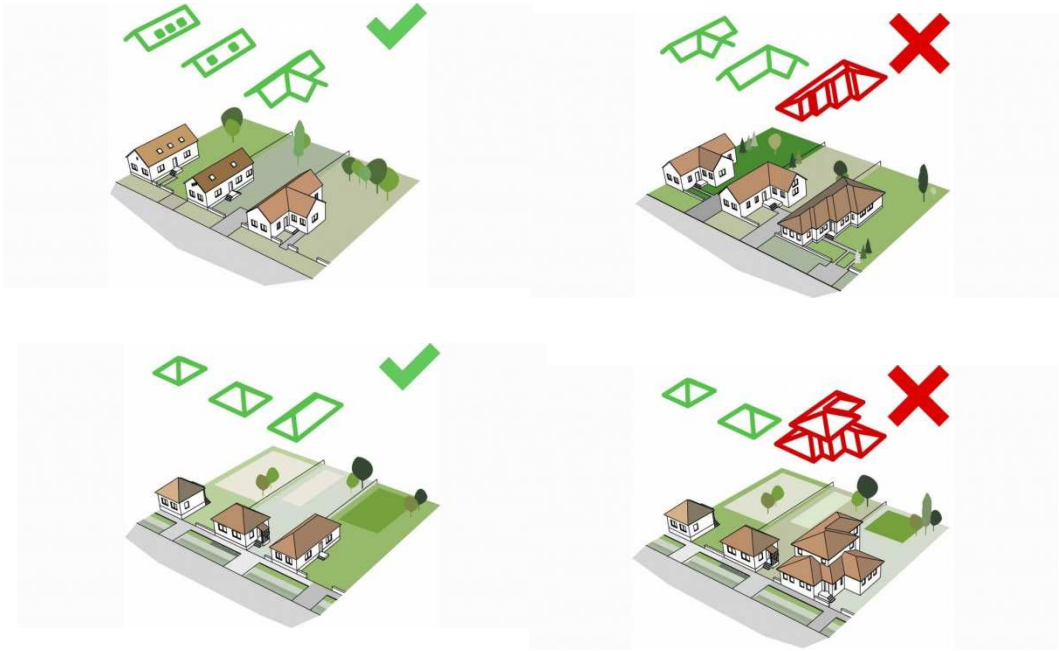
A meglévő épületek közé épülő új házaknak illeszkedniük kell a tetőhajlásszög megválasztásával is környezetükhöz. A túl magas illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek győrújbaráti utcaképekbe.

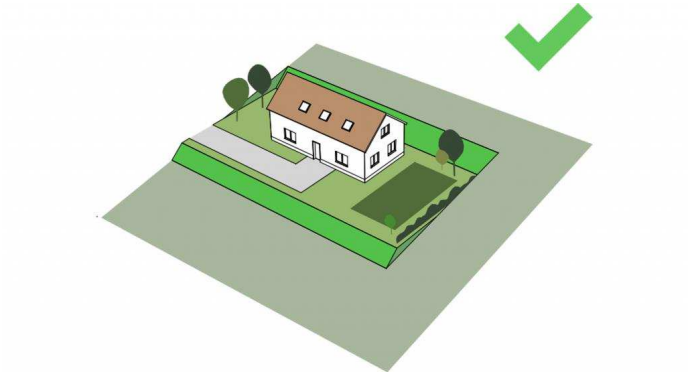
TETŐFORMA

Győrújbaráton a századfordulóig épített családi házak tetőformája jellemzően egyszerű. Új házak építésénél a szomszédok figyelembevételével kell illeszkedni.
Amennyiben az építési telek körül kialakult egy nyeregtetős házakból álló utcakép, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló nyeregtetős tetőformájú.

Amennyiben az építési telek körül sátortetős épületek állnak, úgy oda ne tördelt tetőformájú épület kerüljön, hanem a szomszédokhoz hasonló tömegű és tetőformájú.

TEREPALAKÍTÁS

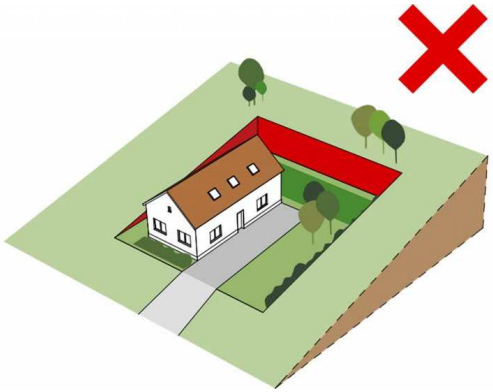

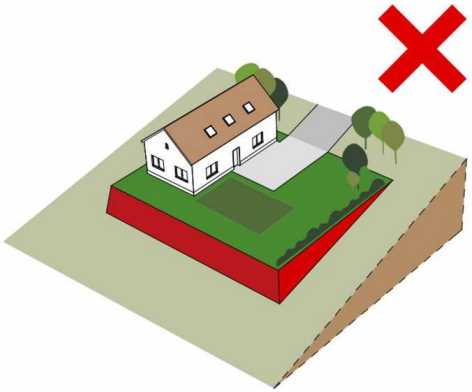
Győrújbaráton leginkább a dombos településrészen gyakran jelentős szintbéli eltérések vannak egy telken belül. A terepalakításnál feltétlenül legyünk figyelemmel a domborzati viszonyokra!
A nagy keresztlejtésű teleknél törekedjünk rá, hogy a ház elhelyezésnél az egyik oldalhatár melletti bevágás és a túlsó oldalhatár melletti töltés közel azonos legyen.

Hasonlóképp az erős hosszlejtésű telken kerüljük el a szükségesnél nagyobb töltést vagy bevágást, inkább házunkat illesszük a kialakult terephez.

Ha telkünk a hátsókert felé erősen lejt, akkor megoldás lehet, ha a hátsó homlokzaton kétszintes, az utcafronton egyszintes házat tervezünk.

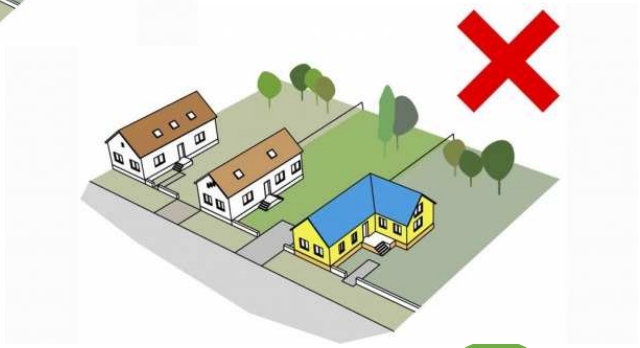

ANYAGHASZNÁLAT (SZÍNEK)

Győrújbarát épületeinek színvilága változatos, mégis megfigyelhető egy visszafogott illeszkedés, hasonló anyag- és színhasználat.
Győrújbaráton a meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott. Nem elfogadható a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemez fedés és burkolat.
Kerülni kell a tájidegen építőanyagok használatát, az egymással össze nem illő építő anyagok ne kerülnek egymás mellé. A mélyutakon támfal építéskor is, vagy egy löszpince elé épített pincehomlokzat építésekor is, a környezetében kialakult anyaghasználathoz való illeszkedés fontos az utcakép szempontjából.

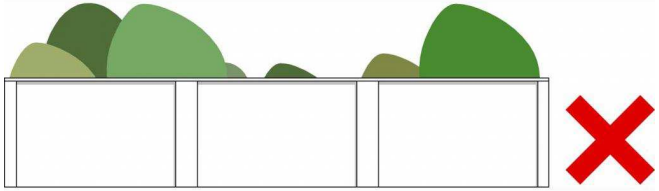

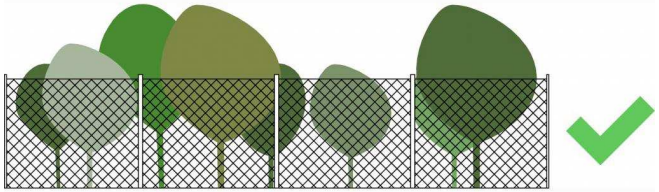
KERÍTÉS

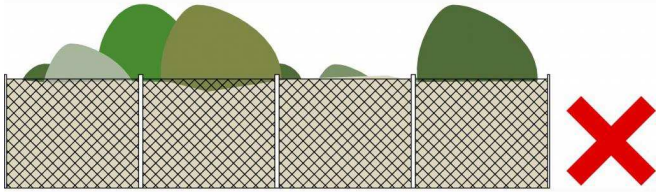
Győrújbaráton az áttört kerítések kívánatosak, tömör és nem átlátható megoldások nem javasoltak.

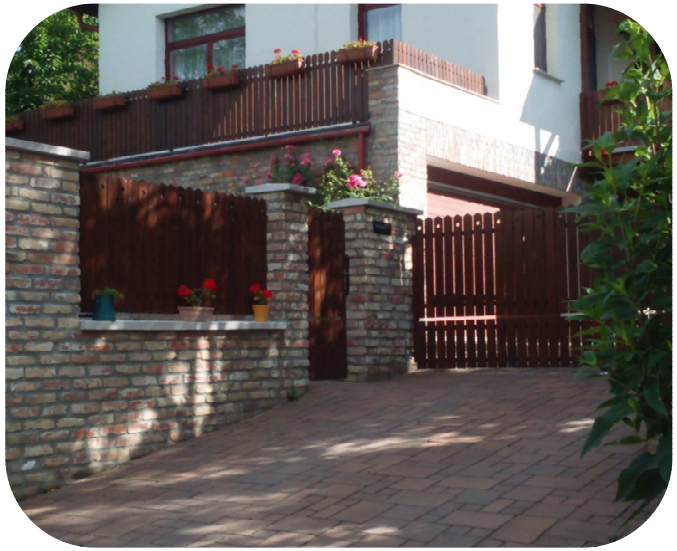

Győrújbaráton a kerítés kialakításoknál változatos anyaghasználattal találkozhatunk. A szárazon rakott terméskő tartóoszloptól kezdve a tégláig, a betonblokkos kerítéslábazat és kerítésoszlopok is jelen vannak.
A fa és a fém mezők mellett egyre gyakoribbá vált főleg az újabb településrészeken vagy új kerítés építésekor a kovácsoltvas mezők és kapuk használata.
Jó példái vannak annak, hogy a hagyományos mellett megférnek a modern anyagok, kialakítások is.

Nagyszerű példát mutat a bal felső kép, ahol a kő burkolatú lábazathoz kovácsoltvas anyaghasználat jelenik meg. A kő és fém kerítésmező árnyalatai jól harmonizálnak a növényzet évszakonként változó színeivel. Emellett bár kiváló takarást biztosít, ezzel a megoldással elkerülhető a falszerű megjelenés.

A tömör kerítés kialakítás kerülendő, ha mégis e mellett dönt az építtető, a természetes anyaghasználat elengedhetetlen.

TORNÁCOK, ELŐTETŐK

A népi építészet egyik könnyen felismerhető, jellegzetes eleme az oldalsó oszlopos tornác. A tornác kialakítása, elhelyezésére is számos, részleteiben eltérő megoldás lehetséges.

A tornác az a folyosószerű, fedett, félig nyitott tér, mely átmenetet képez a kert és a ház között. Nyáron kiválóan árnyékol, télen viszont megfelelő tájolás mellett nem állja útját az alacsonyan sütő napsugaraknak. Véd az esőtől, hótól, forróságtól.

A régi győrújbaráti házak favázas vagy oszlopos tornácai szép követendő példák.

A mai épületek esetén a tornác gyakran lerövidül, a bejárat az utcával szembe kerül. Megszélesített, vagy terasz fedésként használt átiratként az épület legkellemesebb helyét alkothatják.

Más településről hozott példa

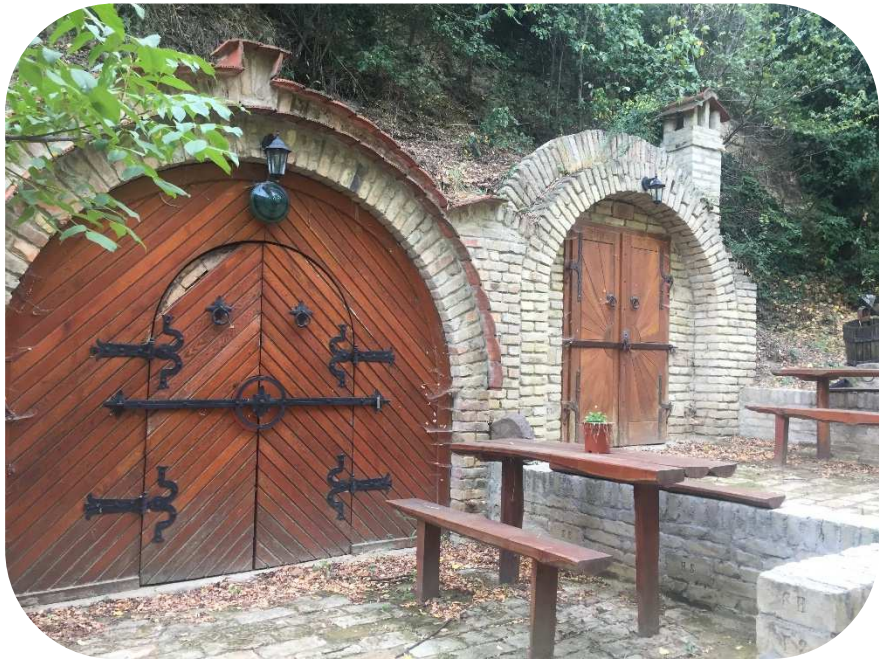

Más településről hozott példa

AJTÓK, ABLAKOK

Az épületek megjelenését és hangulatát a nyílászárók nagyban befolyásolják. A zárt épület tömeggel így nyitunk a külvilág felé, ezért nem mindegy milyen módon tesszük ezt.
A népi építészet házain, régi középületeken fából készült, osztott ablakokat, ajtókat használtak. Győrújbaráton leginkább elterjedt a barna, fehér és fekete színek alkalmazása volt. A jellegzetes formájú oromzati padlásablak használata a mai épületeknek is esztétikus megjelenést biztosít.
Jellemzően az épületek ablakai inkább álló arányúak.
Gyakori a zsalugáteres árnyékolás, mely a mai épületeknek is kedvező megjelenést ad.

HOMLOKZATKÉPZÉS

A régiek még tudták, hogy az utcai homlokzat az épület arca, ezért nagyon fontos, hogy mi az az arc, amit megjelenít. Kialakításakor törekedni kell a hagyományos arányok megtartására, a kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására. Kerülendő az utca felé a garázskapuval fordulni, javasolt inkább a garázsokba oldalról, a telken belül behajtani. Ha ezt a telek szélessége nem engedi meg, akkor a tömegalakítást érdemes úgy kivitelezni, hogy ne a garázskapu kapja a fő hangsúlyt a homlokzaton, ezen túl természetes, (pl. fa) anyaghasználattal, minimális boltív alkalmazásával enyhíthetünk az erőteljes ipari megjelenésen.

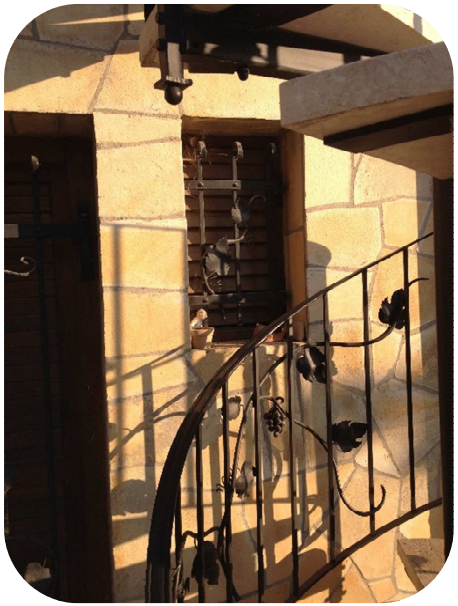

RÉSZLETEK

A madáretető a téli napokon a madaraknak nagy segítség, de kedves formájával a kert dísze lehet.
Győrújbaráton több helyütt fellelhető a homlokzatok, pincék, kerítések díszítéseként a szőlőtermesztésre, pincekultúrára való utalás díszítőelemként.
Több helyen fellelhető a népi építészetre jellemző díszített oromzat.

A múlt század elejét idéző felújított, gyakran már nem működő kutak megteremtik a községben az időbeni folytonosság érzetét, és gyöngyszemekként díszítik a település utcáit.
A tégla homlokzati díszítő elemként történő felhasználása, a házszámtáblák, utcanév táblák természetes anyaghasználata kedvező képet mutat.
A virágládák hangulatossá teszik épületünket, mindamellett az épülettömeg is befolyásolható, lágyítható vele.

RÉZSÜK, TÁMFALAK

A község domborzati viszonyai indokolják, hogy a rézsűk, támfalak külön fejezetet kapjanak.
A nagy meredekségű telkeken gyakran támfalgarázsok építésével oldható csak meg a parkolás, a telekre való bejutás gépjárművel nem minden esetben könnyen megoldható feladat.
A támfalgarázsunk kialakításánál is törekedjünk a természetes anyaghasználatra, a megfelelő színválasztásra.
A támfalak kialakításakor a növényekkel kombinálható megoldást javasolt, ezzel elkerülhető a falszerű megjelenés.

6. MAI JÓ PÉLDÁK

Új ház építésekor, átalakításkor az épület tömegalakítása településképi szempontból is kiemelkedő szereppel bír. A túldimenzionált házak építése mindenképp kerülendő. A tömeg alakítása egyrészt függ a környező épületek tömegétől, méreteitől. A túl nagy tömegű, terjengős épület elnyomja a környező, kisebb épületeket, jelentősen rontva az utcakép összhatását. Javasolt a nem túl széles épületek kialakítása, a nagy tömeg hagyományos arányúvá alakítása, vagy legalább az utcai homlokzat tömegének szűkebbre szabása. Az egyszerű, falusias környezetbe illeszkedő tömegformálás nemcsak településképi szempontból előnyös, hanem épületenergetikailag is, illetve a kertkapcsolat megteremtése, a ház és a kert együttélése is könnyen megteremthető.

Más településről hozott példa

Ha az épület utcai homlokzatán nyitott garázskapu nagyon hangsúlyosan jelenne meg, és az udvar szélessége lehetővé teszi a ráfordulást, érdemes a garázskaput az oldalsó homlokzatra helyezni.
Szép példa erre ez a ház, ahol az utcai homlokzaton nyitott zsalugáteres ablakok illeszkednek a környezetbe kialakult utcaképhez. A garázskapu oldalra való áthelyezésével funkcionálisan ugyanúgy működik a ház.

Más településről hozott példa

Ha a telkünk szélessége az utcában kialakulthoz képest szélesebb ház építését is lehetővé teszi, megfontolandó az utcai homlokzat tömegének szűkebbre szabása, és az épület tagolt kialakítása. Az utcakép ezáltal kedvezőbb képet mutathat.

7. UTCÁK, TEREK

Fotó: Facebook Győrújbarát csoport: Galambos Tamás

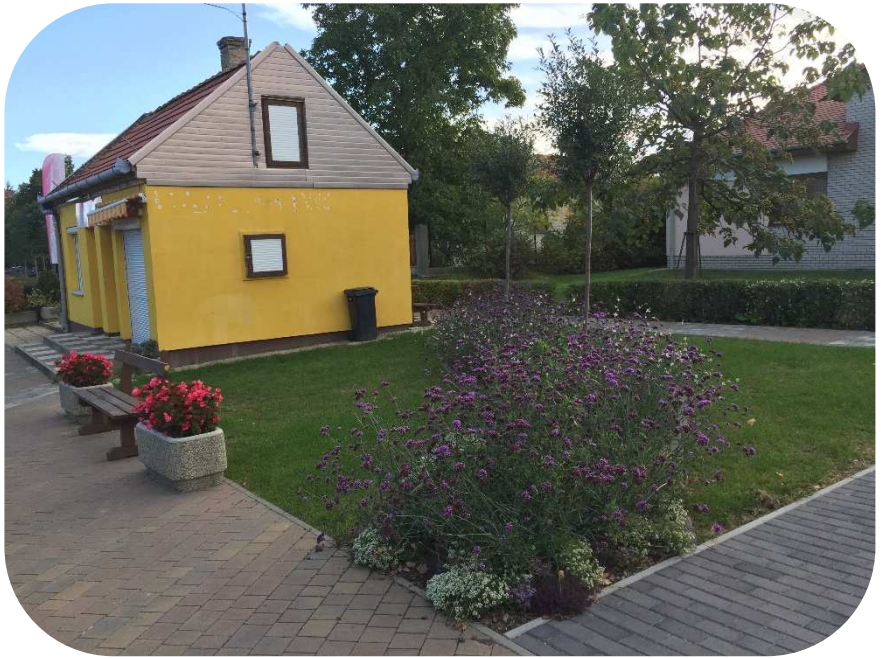
A parkok a közösségi élet színhelyei, ezért megjelenésükre fokozott hangsúlyt kell fordítani.
A közterületen elhelyezett utcabútorok stílusának illeszkedniük kell a közterület arculatához.
A kialakult helyzethez való alkalmazkodással egységes látványt teremthetünk. De mit tehetünk mi magunk a szép utcaképért? Mit vegyünk figyelembe, amikor lakóépületet tervezünk?
Környezetünkhöz alkalmazkodni nem csak épületeinkkel tudunk, hanem az előkertjeinkben, utak mentén alkalmazott fajokkal is. Egy-egy díszesebb előkertkert, egy nyírott sövény vagy a felsővezetéket el nem érő fák kellemes, rendezett látványt nyújtanak. A portánk előtti terület ápolásával, dísznövények vagy jellemző gyümölcsfák telepítésével, díszes kiültetésekkel harmonikus utcaképet teremthetünk.

A központ közterületi kialakítása példaértékű. A díszburkolatok, növényültetés és a parkolót követő utcafásítás egységes koncepció alapján készült, követendő példa a község többi részén is. Az utcaképet legalább annyira befolyásolja a megfelelő minőségű szilárd burkolat, gondozott padka és árok, igényes járdakialakítás, mint a lakóházak külső megjelenése.

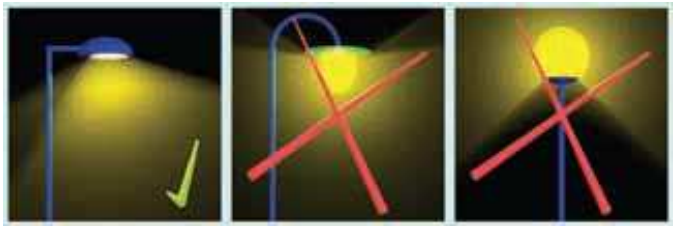
Győrújbaráton a közterületek tiszták, gondozottak. Az önkormányzat lehetőségeihez mérten próbálja a gyengébb minőségű utakat felújítani. De ezen a területen még vannak feladatok a jövőben.
A településen megkezdett útfelújításokat az anyagi lehetőségek mértékében továbbiakban is folytatni kell. A járdával, utcafásítással nem rendelkező utcákban egységes koncepció alapján javasolt a növénytelepítés, járda és árok kialakítás.

A fényszennyezés elkerülését szolgáló szabályozás javaslata a LONNE ajánlásokat alapul véve:

El kell kerülni a hideg fehér fényű világítást, amely 500 nanométernél rövidebb hullámhosszúságú fényt tartalmaz: Ennek megfelelően 3000K alatti érték javasolt a kültéri világítás színhőmérsékletére.

A világítótestek ernyőzése olyan legyen, hogy a fényt oda irányítsa, ahol arra szükség van: Megfelelő ernyőzés esetén a kibocsátott fényt nem látjuk közvetlenül. A megfelelően irányított fény nem jut a gyalogosok, járművezetők szemébe, az épületek ablakai felé vagy éppen az égbolt irányába. A fényeknek – még a díszvilágítás esetén is – lefelé kell irányulniuk. Így például a talajszintbe épített fényvetőket, melyek felfelé sugároznak, el kell kerülni.

Az utcákat amennyire csak lehet egyenletesen, és amennyire csak lehet, alacsony intenzitással világítsuk meg: Vidéki utakon a 0,3 cd/m² fénysűrűség elegendő, amely kb. 4 lux megvilágítással elérhető. Ez az EU útvilágítási szabványoknak (EN13201) megfelelő legalacsonyabb útosztály. Az EU szabványok gyakran sokszor erősebb megvilágítást ajánlanak, mint ami jelenleg a legtöbb európai településen megvalósult.

Igazítsák a kültéri világítást a tényleges használat idejéhez. Este 10 óra, vagy éjfél után jóval kevesebb fényre van szükség, ennek megfelelően az közvilágítás fénye csökkenthető. A megvilágítási szintek akár 50-80%-os csökkentése is lehetséges. A nem közcélú világítást teljesen ki kell kapcsolni, ha nincs arra közvetlen szükség.

8. HIRDETÉSEK, REKLÁMOK

Az utcaképhez a hirdetőtáblák, reklámfelületek, cégérek is ugyanúgy hozzátartoznak, mint az épületek vagy a növényzet. De hogyan hirdessük portékánkat, szolgáltatásunkat úgy, hogy az ne legyen meghökkentő? Hiszen elsősorban a figyelemfelkeltés a célunk, és nem a járókelők rosszallásának kiváltása. A hirdetés lényege a tájékoztatás, amelyet utcaképbe illően is megtehetünk. Ha lehetőségünk van egy szebb utcakép, településkép megteremtésére, miért ne élnénk a lehetőséggel?
A 104/2017. (IV. 28.) Korm. rendelet rögzíti a reklámok elhelyezhetőségének területi szabályait.
A község területein csak a szabályozás szerinti reklámhordozó helyezhető el, itt szintén elengedhetetlen a megfelelő anyaghasználat. Jó példa erre a fából készített reklámhordozó, melyre bárki elhelyezheti hirdetését.

IMPRESSZUM

Készíttette:

GYŐRÚJBARÁT KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZA TA
www.gyorujbarat.hu
titkarsag@gyorujbarat.hu
9081 Győrújbarát, Liszt Ferenc u. 9.
Tel: 96/543-651, +36 20/457-8084
Polgármester: Szalóki Géza
polgarmester@gyorujbarat.hu
Főépítész: Németh Eszter
nemetheszty79@gmail.com

Készítette:

Talent-Plan Kft.
9023 Győr, Richter János u. 11.
Németh Gyula, Halász Ferenc, Németh Eszter

Szerkesztette:
Németh Eszter

Szöveg:
Németh Gyula, Németh Eszter, Halász Ferenc

Fotó:
Németh Eszter, Győrújbarát Község Önkormányzata, internetről letöltött kép forrása a képnél megjelölve

Építészeti útmutató ábrái:
Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft.

Győrújbarát, 2017.